

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Mânăscurtă Igor,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu și de către avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui,

Caraman Danila X, născut la XXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 21.04.2021 – 27.05.2022;

Instanța de apel: 21.06.2022 – 22.11.2022;

Instanța de recurs: 02.03.2023 – 09.02.2024.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2022, cauza fiind examinată în conformitate cu prevederile art.364¹ alin.(8) Cod procedură penală, Caraman Danila a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea 2 pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art.90 alin.(1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea, stabilite în privința inculpatului Caraman Danila, s-a suspendat condiționat pentru o perioadă de probațiune de 5 (cinci) ani și nu va fi executată, dacă inculpatul în perioada de probațiune nu va săvârși o nouă infracțiune și prin respectarea condițiilor probațiunii, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În conformitate cu prevederile art.90 alin.(6) lit. f), g) Cod penal, s-a obligat inculpatul Caraman Danila perioada de probațiune fixată: să presteze munca neremunerată în folosul comunității pentru o perioadă de 100 (una sută) ore; să participe la programe probațiunile.

S-a informat Agenția Servicii Publice despre anularea dreptului inculpatului Caraman Danila de a conduce mijloace de transport.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul statului Republica Moldova, suma totală de 640 (șase sute patruzeci) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală Nr.X din 12.02.2021 în sumă de 320 lei și pentru efectuarea expertizei judiciare Nr.X din 05.02.2021 în sumă de 320 lei.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Caduc Alexandra.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate Caduc Alexandra cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul material suma de 19 923,66 (nouăsprezece mii nouă sute douăzeci și trei) lei.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate Caduc Alexandra cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul biologic suma de 200 000 (două sute mii) lei.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate Caduc Alexandra cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciului moral sumă de 100 000 (una sută mii) lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Caraman Danila la data de X, urmărind scopul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate și în lipsa permisului de conducere, s-a urcat la volanul mijlocului de transport de model „Renault” cu numerele de înmatriculare X, conducând acesta în stare de ebrietate alcoolică, deplasându-se împreună cu pasagerul minor X pe str. Alexei Șciusev din direcția str.31 August 1989 în direcția bd. Ștefan cel Mare și Sfânt mun. Chișinău, aproximativ la ora 07:00 min., în preajma imobilului amplasat pe adresa bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.167, n-a manifestat prudența sporită la trafic și n-a ținut permanent seama de împrejurări, de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, determinarea benzii de circulație și modului de conducere a vehiculului, n-a apreciat corect situația rutieră reală pe drum în care se afla automobilul în momentul respectiv, prin ce a ignorat Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere (RCR), emisă în scopul executării prevederilor articolului 37 din Legea nr.131-XVI din 07.06.2007, privind siguranța traficului rutier și anume: cerințele pct.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit cărora: „Participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”; ”; prevederile pct.10 alin.(1) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit cărora: ”Persoana care conduce un vehicul trebuie: a) să fie aptă din punct de vedere psihofiziologic și medical; b) să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; c) să posede cunoștințe de acordare a primului ajutor persoanelor traumatizate ca urmare a accidentului în traficul rutier...”; prevederile pct.14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere conform căruia, ”Conducătorului de vehicul îi este interzis: a) să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”; pct.45 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede, că: „1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”; articolul 32 din Legea nr.131-XVI din 07.06.2007, ”privind siguranța traficului rutier”, care în alin.(4) stipulează: ”Participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic”; articolul 33 alin.3) lit.(a) din aceeași Legea, conform căruia: ”conducătorul de autovehicul este obligat a) să cunoască și să respecte Regulamentul circulației rutiere”, iar drept urmare a încălcărilor enunțate mai sus, nu a ținut cont de totalitatea factorilor rutieri care garantează siguranța conducerii mijlocului de transport și a pierdut controlul asupra volanului, nu s-a isprăvit cu ghidajul și a ieșit de pe carosabil, ciocnindu-se în obstacol pylon electric, provocând vătămări corporale pasagerului X sub forma de fractura osului femural drept cu deplasare, care prealabil conform Regulamentului nr.199 din 27.06.2003 ”De apreciere medico-legală a gravității vătămarilor corporale”, se califică ca vătămări corporale grave.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Balan Veaceslav, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Caraman Danila, să fie recunoscut culpabil în baza prevederilor art.264 alin.(4) Cod penal și prin aplicarea prevederilor art.70 alin.(3¹) Cod penal și art.364¹ Cod de procedură penală, a-i stabili pedeapsa sub formă de 3 ani 5 luni închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Prin aplicarea prevederilor art.90¹ alin. (1) Cod penal, pedeapsa stabilită lui Caraman Danila a sursa parțial, primii 2 ani din pedeapsă urmând a fi executați în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 an și 5 luni a sursa condiționat pe un termen de probă de 3 ani;

- avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea hotărârii în latura penală și potrivit modului stabilit pentru prima instanță să fie emisă o hotărâre prin care Caraman Danila pentru circumstanțe excepționale să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, precum și casarea hotărârii în latura civilă și potrivit modului stabilit pentru prima instanță să fie respinsă acțiunea civilă;

- avocatul Coban Igor în numele părții vătămate, prin care a solicitat casarea sentinței în partea respingerii prejudiciului moral și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea prejudiciului moral cauzat în suma de 350000 (trei sute cincizeci mii) lei, de la inculpatul Caraman Danila în beneficiul părții civile Caduc Alexandra, precum și casarea sentinței în partea aplicării prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care să fie dispusă aplicarea unei pedepse mai aspre, cu executarea pedepsei aplicate în penitenciar deschis.

3.1. În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că, la stabilirea pedepsei inculpatului Caraman Danila, prima instanță nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care agravează răspunderea penală și anume de faptul că acesta a comis accidentul rutier într-o variantă agravată - Fiind în stare de ebrietate și neavând permis de conducere, în astfel de circumstanțe, instanța eronat a considerat că îndreptarea și corectarea lui Caraman Danila e posibilă fără izolare de societate, aplicându-i pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune.

A menționat că, instanța nu a reținut că au fost stabilite circumstanțe care agravează răspunderea inculpatului Caraman Danila și anume săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate, or, fapta pentru care este învinuit Caraman Danila X, la fel presupune încălcarea regulilor de securitate a circulației, drept urmare acuzarea constată comportamentul social-periculos al inculpatului și lipsă de conștientizare a acțiunilor sale. Mai mult ca atât, instanța nu a reținut că Caraman Danila neavând permis de conducere, după ce a folosit băuturi alcoolice, ignorând în totalitate prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, a urcat la volanul automobilului de model „Peugeot” cu numerele de înmatriculare X, ce nu-i aparține și a comis accident rutier soldat cu cauzarea vătămarilor corporale grave a pasagerului minor Caduc Alexandra.

A considerat neîntemeiată concluzia primei instanței, precum că corijarea inculpatului ar fi posibilă prin aplicarea art.90 Cod penal.

A indicat că, inculpatul Caraman Danila în vederea corectării și reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, urmează a-i fi aplicată o pedeapsă reală cu închisoare, dar la aplicarea pedepsei să fie luată în considerație și vârsta acestui-a, astfel în speța dată fiind oportună aplicarea prevederilor art.90¹ Cod penal.

A remarcat că, prima instanță greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului Caraman Danila și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, pripit ajungând la concluzia că scopul pedepsei penale poate fi atins prin aplicarea față de inculpat a dispoziției art.90 Cod penal.

A opina că, prin sentința dată, instanța nu a aplicat inculpatului Caraman Danila o pedeapsă echitabilă, conform cerințelor art.75 Cod penal.

3.2. În motivarea cerințelor sale avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului a invocat că, prima instanță nu a individualizat corect pedeapsa, acțiunea civilă a fost admisă fără careva probe în susținerea prejudiciului, sumele prejudiciilor fiind exagerate.

A indicat că, având în vedere faptul că inculpatul la momentul săvârșirii infracțiunii abia a împlinit 18 ani, instanța în temeiul art.70 alin.(3¹) Cod penal, urma să opereze cu limita maximă de 5.4 ani, chiar dacă inculpatul nu recunoștea vina.

A specificat că, inculpatul prin cerere scrisă a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată în baza art.364¹ Cod de procedură penală, noile limite în care urma ca instanța să individualizeze pedeapsa sunt de la 2 ani și 7 luni până la 3 ani și 6 luni, or, conform pct. 33 din Hotărârea CSJ, cu privire la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești nr.13 din 16.12.2013, se explică că „În cazul condamnării inculpatului minor, instanța va stabili limitele de pedeapsă ce urmează a fi aplicată minorului (art.70 alin.(3) Cod penal), având în vedere că termenul maxim al închisorii, prevăzut de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la jumătate.

La caz, instanța a stabilit ca circumstanță atenuantă faptul că, la momentul săvârșirii infracțiunii, inculpatul avea vârsta de 18 ani, circumstanța atenuantă prevăzută de art.76 alin.(1) lit. b) Cod penal. Însă, instanța nu a dat curs la efectul circumstanței atenuante așa cum se prevede la art.78 alin.(1) lit. a) Cod penal, care indică, „În cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim.

A relevat că, în urma aplicării art.70 alin.(3¹) Cod penal, în raport cu art.364¹ Cod de procedură penală, limita minimă a pedepsei în speța dată este de 2.7 ani, iar în baza art.78 alin.(1) lit. a) Cod penal, instanța urma să coboare pedeapsa anume până la limita minimă de 2.7 ani. Mai mult decât atât, potrivit art.79 alin.(1) Cod penal, săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, poate fi, apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională. Inculpatul din start a recunoscut vina și a colaborat cu ancheta, regreta de cele întâmplate se caracterizează pozitiv atât la locul de muncă cât la studii, respectiv partea apărării consideră că inculpatul nu merită așa pedeapsă aspră, dar una mai blândă din alternativele de pedepse, precum amenda

A atenționat că, aplicarea unui termen de proba de 5 ani este prea mare atunci când însuși, pedeapsa principală este de 3 ani, mai mult decât atât a aplicat instanța, o pedeapsă complementară de muncă neremunerată în folosul comunității legii penale, astfel, stabilind mai multe sancțiuni pentru aceeași faptă.

Deși legea penală prevede că stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi, iar instanța în sentința sa a reținut că inculpatul nu are antecedente penale, partea apărării consideră că instanța ierarhic superioară va aprecia critic cele reținute de instanța de fond la caracterizarea personală a inculpatului precum că a fost tras la răspundere penală când a fost minor. Totodată, atrage atenția că deși instanța de fond invocă acest fapt, alegațiile nu corespund realității, or, inculpatul nu a fost tras la răspundere din motiv că deși a fost încetată în urma retragerii a plângerii.

Cu referire la acțiunea civilă a susținut că, sumele încasate în beneficiul părții vătămate sunt exagerate și neprobate. Cu privire la încasarea prejudiciului material în suma de 19 923, 66 (nouăsprezece mii nouă sute douăzeci și trei) lei 66 bani, a menționat că aceasta sumă a fost acoperită de către CNAM, iar inculpatul a achitat integral această sumă, fapt confirmat prin retragerea acțiunii civile de către reprezentantul CNAM în prima instanță.

Mai mult, partea vătămată nu a prezentat nici un document ce ar demonstra cheltuieli în plus pentru tratament, în afară de cele acoperite de către CNAM și care inculpatul le-a achitat, or, potrivit art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, „Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.” Respectiv, partea apărării consideră că instanța eronat a aplicat legislația prin admiterea pretenției în partea prejudiciului material în sumă de 19 923,66 lei,

la materialele cauzei nu există nici o probă că partea vătămată a suportat aceste cheltuieli sau un raport că aceste cheltuieli urmează a fi suportate în viitor, astfel consideră că acest capăt, de pretenție urmează a fi respins. Pe tot parcursul spitalizării a părții vătămate, inculpatul a telefonat sistematic partea vătămată și a propus să intervină cu tot ce este necesar pentru a acoperi toate cheltuielile necesare, însă partea vătămată a refuzat categoric. În partea ce ține de prejudiciul biologic în sumă de sumă de 200 000 (două sute mii) lei și a prejudiciului moral în sumă de sumă de 100 000 (una sută mii) lei, atrage 9 atenția că instanța de fond a dispus încasarea în mod arbitrar.

Consideră că, în cadrul examinării cauzei, nu s-a reușit a stabili că prejudiciul moral a fost cauzat sub o oarecare formă de suferință sau cel puțin partea vătămată nu a prezentat careva probe în acest sens. Sumele încasate de 200 000 lei și 100 000 lei, sunt mult prea exagerate nefiind echitabilă pretinsului prejudiciu moral și biologic suportat de către intimată. CSJ în hotărârea nr.6 din 04.07.2005, cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației materiale despre încasarea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau altă vătămare a sănătății ori prin deces, explică că „instanțele judecătorești la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt. Obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral acesta trebuie să indice obligatoriu prin ce se manifestă acestea”.

La caz, intimata nu a probat existența raportului de cauzalitate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat pretinsul prejudiciu. Instanța în mod incorect a determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral și cel biologic, total în sumă de 300 000 lei.

Suma de 300 000 lei este o sumă extrem de excesivă pentru inculpat, mai ales că are o vârstă fragedă și nu dispune de această sumă. Mai mult, conform analizei practicii judiciare a RM, asemenea sume cu titlu de prejudiciu moral și biologic nu sunt acordate nici pentru cauze cu survenirea decesului. Practica judiciară națională nu dispune încasarea prejudiciului moral și biologic în quantumul sumei de 300 000 lei nici pentru succesorii în drepturile procedurale în cazul infracțiunii de omor. Existența prejudiciului moral și biologic poate fi demonstrat doar prin probele scrise (înscrisuri), dovezile materiale, concluziile experților, de exemplu prin efectuarea unei expertize psihologice a suferirii prejudiciului moral sau biologic.

A conchis că, la examinarea cauzei în prima instanță, intimata nu a prezentat asemenea dovezi în sprijinul solicitării prejudiciului moral și cel biologic, iar instanța practic nu a motivat deloc decizia luată despre quantumul despăgubirilor. Mai mult, prima instanță nu a apreciat chiar și faptul că partea vătămată tot poartă o parte de culpă pentru prejudiciul suportat, or, partea vătămată declară că cunoștea faptul că inculpatul este în stare de ebrietate, au consumat toată noaptea alcool împreună, însă chiar și așa a decis să urce cu el pentru a se deplasa la magazin.

A considerat că, partea vătămată putea și trebuia să prevadă consecințele deplasării cu un șofer în stare de ebrietate.

Potrivit declarațiile martorilor, carosabilul era cu polei, iar instanța nu a dat apreciere acestor circumstanțe, nu a pus întrebarea că, urmările prejudiciabile au parvenit și din vina altor persoane terțe, ca de exemplu administratorul drumului, care nu a prelucrat carosabilul cu agenți antiderapanți, în urma la ce și s-a produs accidentul.

3.2. În motivarea cerințelor sale avocatul Coban Igor în numele părții vătămate a invocat că, instanța de judecată nu a motivat în nici un fel după care criterii s-a condus când a diminuat prejudiciul moral de la 350 000 (trei sute cincizeci mii) lei, la 100 000 (una sută mii) lei.

A menționat că, prima instanță nu a ținut cont de faptul că până la cauzarea vătămarilor corporale grave părții civile (vătămate) de către inculpat Caraman Danila, X era persoană social activă, practica sport de performanță, obținând rezultate semnificative și făcând parte

din lotul național, reprezentând Republica Moldova la diferite competiții naționale și internaționale (Dovada anexată la materialele cauzei penale în instanța de fond) la moment, de mai bine de un an de zile, aceasta nu mai poate participa la nici un eveniment de acest gen - ceea ce îi cauzează o frustrare și suferințe psihice, devenind inhibată și limitată în viața socială. Mai mult ca atât durerea fizică provocată de fractura osului femural ceea ce îi cauzează dureri continuu, îi dereglează somnul - ceea ce pe fon de sistem nervos i-a dereglat și vederea, motiv din care aceasta permanent este într-o stare de stres și îi provoacă suferințe și frustrări psihice.

A relevat că, inculpatul Caraman Danila a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod penal și prin aplicare art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei ani), cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Instanța de judecată nu a individualizat pedeapsa corect, deoarece nu a ținut cont de personalitatea infractorului - conform art.75 Cod penal, anterior a săvârșit fapte infracționale. Astfel, existând mai multe circumstanțe agravante conform art.77 alin.(1) Cod penal în privința inculpatului Caraman Danila: - lit. i) infracțiune săvârșită cu mijloc de pericol sport.

Totuși, instanța de judecată nemotivat a aplicat prevederile art.90 alin.(1) Cod penal, urmând ai aplica o pedeapsa cu executare. De asemenea, pedeapsa aplicată de către instanța de judecată este prea blândă și nu corespunde prevederilor art.art.2, 7, 75, 77 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, s-au respins ca nefondate apelurile procurorului și avocatului în numele părții vătămate.

S-a admis apelul avocatului în numele inculpatului Caraman Danila, s-a casat parțial sentința, doar în partea stabilirii pedepsei și prejudiciului biologic și moral, și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care, lui Caraman Danila recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod penal și aplicată pedeapsa de 3(trei) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, în conformitate cu art.90 alin.(1) Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoare aplicate pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate X cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul biologic suma de 50 000 (cincizeci mii) lei.

S-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate Caduc Alexandra cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral suma de 50 000 (cincizeci mii) lei.

S-au menținut celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a stabilit că, cauza penală în prima instanță a fost judecată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform prevederilor art.364¹ Cod procedură penală, în baza cererii scrise personal de inculpat (f.d.17, vol. II), acceptată prin încheierea protocolară a instanței de judecată din 06.09.2021 (f.d.53, vol. II).

Instanța de apel a constatat că, prima instanță a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Astfel, la caz s-a constatat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate în faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Caraman Danila în baza art.264 alin.(4) Cod penal.

Examinând probatorul administrat, instanța de apel a considerat dovedită pe deplin vina inculpatului Caraman Danila, în afara dubiilor rezonabile, prin următoarea sistemă de probe

pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi: *declarațiile părții vătămate X (f.d.92-94, vol. I); declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate X (f.d.95-96, vol. I); declarațiile martorului Josanu Denis (f.d.63-64, vol. I); declarațiile martorului Grigor Vladimir (f.d.66-67, vol. I); declarațiile martorului Nicolai Cristian (f.d.68-69, vol. I); declarațiile reprezentantului legal al părții civile, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Grosu Ion (f.d.110-111, vol. I); procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 06.12.2020, cu schița și planșa fotografică a acestuia (f.d.11-36, vol. I); raportul de expertiză judiciară nr.X din 12.01.2021 (f.d.79-80, vol. I); raportul de expertiză judiciară nr. X din 05.02.2021 (f.d.180-181, vol. I); procesul-verbal nr. 9619 al examinării medicale, de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și natura ei, din data de 06.12.2020 (f.d.134, vol. I); rezultatul analizei sângelui la alcool cu nr. 344, pe numele cetățeanului Caraman Danila a.n. X, ce conținea 1,26 g/l, alcool etilic (f.d.171, vol. I).*

Fapta comisă de inculpatul Caraman Danila, de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, de către o persoană care conduce mijlocul de transport în stare de ebrietate, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății minorei Alexandra Caduc, a fost just încadrată în baza art.264 alin.(4) Cod penal.

Având în vedere argumentele din apelurile declarate, în coraport cu circumstanțele constatate, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei, instanța de judecată nu a ținut seama de prevederile art.75 Cod penal, potrivit căruia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale. La stabilirea modului, măsurii, categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel la fel ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care este supus răspunderii penale, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Așadar, instanța de apel a concluzionat că, prima instanță nu și-a argumentat riguros soluția la capitolul numirii pedepsei, ajungând la concluzia numirii inculpatului Caraman Danila o pedeapsă sub formă de închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport și suspendarea condiționată a pedepsei cu închisoare, în conformitate cu prevederile art.90 alin.(6) lit. f), g) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că, Caraman Danila este caracterizat pozitiv la locul de trai (f.d.15, vol. II), precum și la instituția de învățământ unde își face studiile (f.d.12, vol. II), este angajat în câmpul muncii (f.d.14, vol. II), potrivit revendicării din 04.11.2021 se atestă că inculpatul este fără antecedente penale (f.d.48, vol. II); la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află.

Circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, conform art.76 Cod penal, în privința lui Caraman Danila au fost stabilite: recunoașterea vinovăției; săvârșirea infracțiunii de către un minor sau de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani. Circumstanțe care ar agrava răspunderea penală a inculpatului, conform art. 77 Cod penal, instanța de apel nu a stabilit.

Instanța de apel a reținut că, conform principiului individualizării pedepsei, prevăzut de art.7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, reflectate la art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, se ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care anterior nu a fost condamnat, de vârsta fragedă a acestuia la momentul comiterii infracțiunii - 18 ani, de faptul că este caracterizat pozitiv la locul de trai (f.d.15, vol. II), precum și la instituția de învățământ unde își face studiile (f.d.12, vol. II), este angajat în câmpul muncii (f.d.14, vol. II), potrivit revendicării din 04.11.2021 se atestă că inculpatul este fără antecedente penale (f.d.48, vol. II); la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, având în vedere circumstanțele cauzei, ținând cont de principiile generale de aplicare a pedepsei conștințite în art.61 alin.(2) Cod penal, reieșind din caracterul infracțiunilor, care potrivit prevederilor art.16 Cod penal este gravă, de limitele pedepsei prevăzute de art.264 alin. (4) Cod penal, de faptul că, inculpatul are la moment are vârsta de 20 ani, anterior nu a fost condamnat, ținând cont de faptul că este caracterizat pozitiv la locul de trai (f.d.15, vol. II), precum și la instituția de învățământ unde își face studiile(f.d.12, vol. II), este angajat în câmpul muncii (f.d.14, vol. II), potrivit revendicării din 04.11.2021 se atestă că inculpatul este fără antecedente penale (f.d.48, vol. II); la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, consideră pedeapsa aplicată de prima instanță prea aspră.

Totodată, instanța de apel a reținut că, conform art.70 alin.(3¹) Cod penal, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată. Potrivit art.78 alin.(1) Cod penal, În cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează: a) dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim.

Instanța de apel a menționat și faptul că argumentul procurorului în cererea de apel precum că instanța nu a reținut că au fost stabilite circumstanțe care agravează răspunderea inculpatului Caraman Danila, și anume săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate, provocată de alcool, nu poate fi luat în considerație, deoarece aceasta constituie element constitutiv al infracțiunii și nicidecum circumstanță agravantă

Reieșind din sancțiunea pedepsei penale prevăzută de art.264 alin.(4) Cod penal și ținând cont de prevederile art.70 alin.(3¹) Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum se cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, consideră că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile a faptei și personalitatea inculpatului, constată că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea permisului de conducere.

Așa dar, instanța de apel a reținut că, inculpatul Caraman Danila întrunește condițiile art.90 Cod penal, iar având în vedere că ultimul a recunoscut vinovăția incriminată, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată prin prisma art.364¹ Cod de procedură penală, totodată fiind la prima abatere de la lege, ținând cont de vârsta fragedă a inculpatului, instanța de apel consideră oportun și rațional ca inculpatului să-i fie suspendată executarea pedepsei cu închisoarea pe un termen de 3 ani, iar dacă, în perioada de probațiune, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, aceasta nu va fi executată.

Efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul acestuia în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, instanța de apel a considerat că, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare conform limitelor stabilite supra. Deci, în rezumat nu s-au acceptat argumentele expuse în textul apelului înaintat de acuzatorul de stat și de avocatul părții vătămate prin care se invocă că pedeapsa stabilită de instanța de fond este prea blândă, care nu corespunde cu gravitatea infracțiunii săvârșite, cu consecințele survenite în rezultatul comiterii infracțiunii, cu rezonanța socială a acesteia, și nu este echitabilă în coraport cu valorile sociale lezate.

Instanța de apel a menționat că, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. În această ordine de idei, instanța de apel a ajuns la concluzie că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului Caraman Danila, v-a fi pe deplin atins, doar prin stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, iar potrivit prevederilor art.90 Cod penal, executarea pedepsei să fie suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani.

Un alt aspect suspus criticii de către partea apărării și reprezentantul părții vătămate este și cuantumul prejudiciului pe care instanța l-a obligat spre achitare și anume: prejudiciul material în sumă de 19 923, 66 lei (invocat doar de către partea apărării), prejudiciul biologic în mărime de 200 000,00 lei (invocat doar de către partea apărării) și prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 lei (invocat de ambele părți).

În acest sens, instanța de apel a subliniat că, aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/rea-credință; durata neexecutării, etc.). Se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Instanța de apel a susținut că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de judecată urma să verifice dacă cuantumul prejudiciului moral este în coraport echitabil cu următoarele circumstanțe: nivelul (gradul) suportării de către partea vătămată a suferințelor fizice; vârsta părții vătămate, care, în mod incontestabil, amplifică suferințele morale ale părții vătămate; capacitatea făptuitorului de a recupera prejudiciul moral; condițiile socio-economice a societății unde locuiește partea vătămată; aplicarea uniformă a cuantumului prejudiciului moral în cazuri comparabile. La caz, s-a ținut cont de gradul și natura vătămării, de caracterul acestei vătămări și de gradul de dizabilitate, circumstanțe care, luate în cumul, justifică un quantum sporit al prejudiciului moral, dar nu s-a ținut cont de vârsta fragedă a inculpatului și venitul său.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că, necesită a se ține cont că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului suferit, nu și îmbogățirea fără justă cauză.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat întemeiat a reduce cuantumul despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral la suma de 50000 lei. Cu referire la prejudiciu biologic, instanța de apel reține că, potrivit art.2033 Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic). Vătămarea sănătății cuprinde și vătămarea sănătății mintale doar dacă ea se manifestă printr-o maladie sau o stare care necesită asistență ori un serviciu medical.

Așadar, instanța de apel a reținut că, este incontestabil faptul că în urma producerii accidentului rutier, părții vătămate X i-au fost cauzate mai multe leziuni corporale, care au prezentat pericol pentru sănătate și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, precum și suferințe morale/psihice, având în vedere faptul că calitatea vieții ei nu va mai fi ca înainte, deoarece a fost supusă unei intervenții chirurgicale, Colegiul penal stabilește fiind suficiente pentru evaluarea prejudiciului biologic în cuantumul de 50 000 lei.

Cât privește, stabilirea cuantumului prejudiciului material prima instanță întemeiat a dispus încasarea sumei de 19 923, 66 lei în beneficiul X.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care invocând incidența pct. 6) și 10) a dispozițiilor alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare;

- avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei în partea soluționării acțiunii civile, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte.

5.1 În susținerea recursului procurorul invocă că, condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei, prevăzute de art.90 Cod penal, se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia. În acest caz instanța este obligată să indice care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea art.90 Cod penal.

Indică că, prima instanță și cea de apel insuficient au abordat condițiile ce vizează natura infracțiunii și faptul că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia de către Caraman Danila.

Remarcă că, atât prima instanță cât și cea de apel nu au cercetat în măsură deplină consecințele produse în urma acțiunilor inculpatului Caraman Danila, inclusiv și prin comiterea unei infracțiuni cu intenție.

Susține că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, nu este rațională și nu va atinge scopul legii penale, or, în sensul dat este necesar de a reitera o parte din declarațiile părții vătămate - X, reținute în sentință, potrivit cărora: „Danila se deplasa cu viteză sporită, îi era frică și a început să plângă, rugându-l să se oprească, însă Danila, continua să conducă cu viteză și era agresiv. Văzând aceasta ea și-a cuplat centura de siguranță, menționează că era pe bancheta din față. Fiind în preajma stadionului „Dinamo”, mai exact după ce au trecut de stadionul „Dinamo”, a văzut în fața lor o curbă, dându-și seama că Danila se deplasa cu viteză, și că nu o să poată intra în curbă, a pus mâinile la față și imediat după aceasta a auzit o lovitură în caroseria automobilului, apoi și-a pierdut cunoștința. (f.d.92-94)”.

Consideră că, deși inculpatul a recunoscut vinovăția sa, simplificând durata procedurii judiciare prin această conduită procesuală, fără antecedente penale, totuși acest aspect nu pot căpăta o valență primordială în cadrul individualizării pedepsei în detrimentul examinării celorlalte criterii stabilite de art.90 Cod penal, între care figurează în primul rând cele referitoare la împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită.

Soluția adoptată de instanța de apel - suspendarea executării pedepsei stabilite inculpatului Caraman Danila, nu este rațională și echitabilă în raport cu fapta comisă, iar aceste circumstanțe relevă faptul că unica și indiscutabila metodă de reeducare și corijare, este dispunerea executării reale a pedepsei stabilite de prima instanță, or, argumentele invocate la adoptarea soluției prin care instanța de apel s-a mizat pe circumstanțe ce reiese din personalitatea inculpatului, acceptarea opțiunii privind examinarea cauzei în procedură simplificată conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, nu pot substitui gradul prejudiciabil ai faptei comise, motivul, rezonanța infracțiunii și impactul acesteia asupra societății ce respectă regulile unanim recunoscute, prin urmare se constată că concluzia instanțelor de fond, precum că scopul legii penale poate fi atins și fără executarea pedepsei reale cu închisoare, aplicând prevederile art.90 Cod penal, este eronată și neîntemeiată, urmând a fi exclusă.

Relevă că, conform textului alin.(1) art.90 Cod penal, instanța numai motivat poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului cu concluzia că acesta se poate îndrepta fără executarea reală a pedepsei închisorii, motive care trebuie arătate în decizie. În plus la cele menționate, instanța de judecată va ține cont de trecutul vinovatului, mediul în care trăiește, modul de comportare la locul de muncă, în familie, în societate etc.

Ținând cont de cele expuse precum și faptul că instanța de apel nu și-a motivat pe deplin concluzia de aplicare a prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, aceasta greșit a conchis că corectarea inculpatului este posibilă fără a fi izolat de societate.

Menționează că, la individualizarea pedepselor la care urma a fi condamnat inculpatul, instanța nu a avut în vedere dispozițiile art.90 Cod penal, respectiv împrejurările și modul de comitere a infracțiunilor, precum și mijloacele folosite, respectiv împrejurarea că există o frecvență ridicată a unor fapte de acest gen și potențialul pericol deosebit de ridicat privind siguranța traficului rutier, și împrejurarea că inculpatul a comis această faptă fără a justifica în vreun fel existența unei cauze obiective și imperative care să l-a determinat să săvârșească astfel de fapte, natura și gravitatea rezultatului produs ori a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit, fără a exista cauze obiective care să determine comiterea faptelor. În baza tuturor acestor considerente instanța urma să aprecieze ca scopul pedepsei, acela de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni, poate fi realizat în cauză prin aplicarea inculpatului a unor pedepse cu închisoarea orientate mai mult spre minimul special decât suspendarea acesteia.

Consideră că, la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpatului, concluziile primei instanțe și ale instanței de apel sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

5.2 În susținerea recursului declarat avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate invocă că, constatările instanței de apel privind soluționarea acțiunii civile înaintate de X sunt nejustificate, iar pe alocuri prezintă contradicții esențiale.

Astfel, referindu-se la prejudiciul moral, pe de o parte, instanța de apel a menționat că aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/rea-credință, durata neexecutării, etc.), iar pe de altă parte, nu a luat în considerare că inculpatul Caraman Danila, inclusiv la data examinării apelurilor, nu a reparat în niciun mod prejudiciul cauzat lui X, inclusiv după adoptarea sentinței de condamnare, în care certitudinea întinderii pecuniare a diferitor categorii de prejudicii a fost determinată și, respectiv, cunoscută de către ultimul. Sub acest aspect, afirmarea de către instanța de apel a faptului că, *a luat în considerație comportamentul părților în proces nu se raportează în nici un mod la soluția adoptată pe capătul dat al acțiunii civile.*

Menționează că, unicul argument al instanței de apel, care în opinia sa a justificat implicarea în partea ce ține de aprecierea prejudiciului moral, este constatarea potrivit cărei ”La caz, s-a ținut cont de gradul și natura vătămării, de caracterul acestei vătămări și de gradul de dizabilitate, circumstanțe care, luate în cumul, justifică un quantum sporit al prejudiciului moral, dar nu s-a ținut cont de vârsta fragedă a inculpatului și venitul său”.

Afirmă că, ce ține de prejudiciul biologic, afirmația instanței de apel precum că „...este incontestabil faptul că în urma producerii accidentului rutier, părții vătămate X i-au fost cauzate mai multe leziuni corporale, care au prezentat pericol pentru sănătate și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, precum și suferințe morale/psihice, având în vedere faptul că calitatea vieții ei nu va mai fi ca înainte, deoarece a fost supusă unei intervenții chirurgicale... ”, denotă o contradicție gravă cu constatarea ulterioară din partea descriptivă a deciziei adoptate, și anume că ”Colegiul penal stabilește fiind suficiente pentru evaluarea prejudiciului biologic în cuantumul de 50 000 lei. ”.

Accentuează că, pe de o parte, argumentele apelantului au primit o oarecare apreciere formală, or, instanța de apel *nu s-a expus* în mod corespunzător asupra motivelor invocate în apelul menționat, în special în privința celor care vizează faptul că partea vătămată este afectată în permanență de consecințele accidentului rutier și va suferi în continuare pe parcursul întregii sale vieți), iar pe de altă parte, această apreciere a rezultat în adoptarea unei soluții în detrimentul părții vătămate X. Acest fapt denotă nu doar omisiunea instanței de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate de apelant, ci o contradicție esențială între propriile constatări și concluzii.

Mai mult, instanța de apel nu a acordat suficientă apreciere caracterului continuu al suferințelor părții vătămate X, care până în prezent este nevoită să suporte tratament în staționar și ambulatoriu, fiind anexat, în original, trimiterea-extras din 16 februarie 2023 în privința părții vătămate, pentru tratament staționar și ambulatoriu.

Remarcă constatările contradictorii și neclare ale instanței de apel, precum și neîndeplinirea obligației de pronunțare asupra tuturor motivelor invocate de apelant, denotă faptul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Prin decizia instanței de apel, părții vătămate X i-a fost lezat în mod substanțial dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art.6 CoEDO, în particular sub aspectul încălcării dreptului ultimei de a dispune de o hotărâre motivată în privința sa.

6. Referința privind opinia sa asupra recursurilor declarate a fost depusă de către avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului, care solicită respingerea acestora, ca fiind inadmisibile.

7. Judecând recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. XI alin. (3) al Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei Legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prevederile art.427 Cod de procedură penală stipulează temeiurile pentru recurs, iar potrivit art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală – instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei, în cazul constatării admiterii în proces a unor erori judiciare.

Din textul recursurilor declarate rezultă că procurorul critică decizia instanței de apel în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, iar avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate nu este de acord cu modul de soluționare a acțiunii civile, indicând că instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată în acest sens, ceea ce denotă prezența temeiului pentru recurs prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, completul de judecată reamintește că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

La chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel potrivit art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

7.1. Referitor la recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu.

Din conținutul recursului declarat de către partea acuzării, rezultă că acesta își exprimă dezacordul aplicării de către prima instanță și instanța de apel a prevederilor art.90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilit inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, adoptând soluții eronate în acest sens, deoarece pedeapsa numită ultimului este neproportională circumstanțelor stabilite la caz, fiind una blândă.

Deși Caraman Danila a recunoscut integral vinovăția în comiterea faptei reținute prin rechizitoriu în privința sa, beneficiind astfel de judecarea cauzei în procedură simplificată, iar instanțele de fond au reținut la individualizarea pedepsei prevederile art.364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, art.70 alin.(3¹) Cod penal, art.78 Cod penal, cumulul de circumstanțe atenuante și agravante, precum și personalitatea inculpatului, totuși, niște particularități de o importanță majoră au fost omise de către instanța de gradul doi de jurisdicție referitoare la modalitatea de executare a pedepsei penale stabilită în privința lui Caraman Danila.

Prin urmare, în decizia recurată, instanța de apel a menținut concluzia primei instanțe ce vizează oportunitatea aplicării prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului, rezumându-se la următoarele: *având în vedere circumstanțele cauzei, ținând cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 alin.(2) din Codul penal, reieșind din caracterul infracțiunilor, care potrivit prevederilor art.16 Cod penal este gravă, de limitele pedepsei prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, de faptul că, inculpatul are la moment are vârsta de 20 ani, anterior nu a fost condamnat, ținând cont de faptul că este caracterizat pozitiv la locul de trai (f.d.15, vol. II), precum și la instituția de învățământ unde își face studiile(f.d.12, vol. II), este angajat în câmpul muncii (f.d.14, vol. II), potrivit revendicări din 04.11.2021 se atestă că inculpatul este fără antecedente penale (f.d.48, vol. II); la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, **consideră pedeapsa aplicată de prima instanță prea aspră.***

Analizând motivarea succintă și vagă reprodușă supra de către instanța de apel, ce a condiționat menținerea prevederilor art.90 Cod penal în privința inculpatului Caraman Danila, completul de judecată subliniază că, în sensul dispoziției art.90 alin.(1) Cod penal, legiuitorul s-a referit la o motivare suplimentară, alta decât cea care a constituit temei de individualizare a pedepsei penale. Or, suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiții, expres și limitativ prevăzute de lege, care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată și natura infracțiunii – **condiții obiective**, iar pe de altă parte, situația și persoana infractorului – **condiții subiective**.

În cadrul condițiilor suspendării, persoana inculpatului interesează sub raportul pericolozității sale, decurgând, în primul rând, din fapta și din împrejurările în care aceasta a fost săvârșită, iar în al doilea rând, din **persoana infractorului**, care trebuie studiată pentru a se putea constata dacă aceasta se poate corecta fără executarea pedepsei.

La caz, instanțele de fond au stabilit corect și întemeiat condițiile obiective (comiterea unei infracțiuni grave, stabilirea unei pedepse cu închisoarea pe un termen de 3 ani) pentru a antrena instituția suspendării condiționate a executării pedepsei.

Însă, cel de-al doilea criteriu, ce vizează în mod direct persoana inculpatului, tendința inculpatului de a se corecta fără a fi izolat de societate – a fost ignorat complet de către instanțele de fond, aceasta în condițiile în care, potrivit declarațiilor părții vătămate - „Danila se deplasa cu viteză sporită, îi era frică și a început să plângă, rugându-l să se oprească, însă Danila, continua să conducă cu viteză și era agresiv. Văzând aceasta ea și-a cuplat centura

de siguranță, menționează că era pe bancheta din față. Fiind în preajma stadionului „Dinamo”, mai exact după ce au trecut de stadionul „Dinamo”, a văzut în fața lor o curbă, dându-și seama că Danila se deplasa cu viteză, și că nu o să poată intra în curbă, a pus mâinile la față și imediat după aceasta a auzit o lovitură în caroseria automobilului, apoi și-a pierdut cunoștința. (f.d.92-94)”

Asupra împrejurărilor relatate, instanțele de fond nu s-au expus în nici un mod, trecând cu vederea faptul că nu au fost stabilite careva circumstanțe care ar micșora esențial gravitatea faptelor inculpatului Caraman Danila și ar permite de a concluziona că corectarea lui este posibilă fără executarea pedepsei sub formă de închisoare.

Mai mult, reieșind din descrierea faptei infracționale reținute de către organul de urmărire penală, și constatate de către instanțele de fond, atitudinea inculpatului care după comiterea infracțiunii nu a întreprins nici o acțiune pentru a repara prejudiciul cauzat sau a-și cere scuze pentru acțiunile sale, descrie într-o măsură sau alta personalitatea inculpatului.

Instanța de recurs notează că, în textul art.90 alin.(1) Cod penal, unitatea lexicală „poate”, oferă posibilitatea, dar nu și obligația instanței de judecată - de a aplica prevederile acestei norme.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei conform art.90 Cod penal, se referă la pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea dacă scopul poate fi atins și fără executarea pedepsei.

Având în vedere cele menționate mai sus, completul de judecată conchide că, instanța de apel la acest capitol a adoptat o hotărâre nemotivată, neexpunându-se la concret asupra temeiurilor invocate în apelul procurorului.

7.2. Referitor la recursul declarat de către avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, sunt întemeiate și criticile din recursul avocatului Bria Constantin, deoarece, instanța de apel nu s-a expus motivat nici în partea admiterii acțiunii civile, or, pronunțând o hotărâre prin care a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate X, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul biologic suma de 50 000 lei și cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral suma de 50 000 lei, nu a motivat soluția în acest sens.

Potrivit materialelor cauzei, partea vătămată X a înaintat acțiune civilă în prezentul proces penal, solicitând încasarea de la inculpatul Caraman Danila în beneficiul său a sumei de 16 160, 05 lei – intervenție chirurgicală, consultația medicului specialist și transport, suma de 760, 29 lei – pentru consultația medicului specialist oftalmolog, suma de 2973, 31 lei – pentru medicamente, suma de 350 000 lei – cu titlu de prejudiciu moral, suma de 200 000 lei – cu titlu de prejudiciu biologic.

Potrivit sentinței, acțiunea civilă a fost admisă parțial și s-a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate X cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul material suma de 19 923, 66 le, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul biologic suma de 200 000 (două sute mii) lei, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciului moral sumă de 100 000 (una sută mii) lei, în rest, acțiunea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Sentința a fost contestată cu apel și de către avocatul Coban Igor în numele părții vătămate.

La rândul său, instanța de apel fiind investită cu judecarea cauzei, a încasat de la Caraman Danila în beneficiul părții vătămate X cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul biologic suma de 50 000 (cincizeci mii) lei, iar cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral suma de 50 000 (cincizeci mii) lei.

Completul de judecată atestă că, reiterând prevederile Legii procesual penale și civile și operând cu noțiuni generale, instanța de apel în decizie nu și-a motivat soluția cu privire la

cuantumului prejudiciului încasat de la inculpatul Caraman Danila în beneficiul părții vătămate X.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că *„la caz, nu s-a ținut cont de vârsta fragedă a inculpatului și venitul său, iar prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și nu îmbogățirea fără justă cauză, astfel, consideră întemeiat a reduce cuantumul despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral la suma de 50 000 lei.*

Totodată, instanța de apel a reținut că, *„este incontestabil faptul că în urma producerii accidentului rutier, părții vătămate X i-au fost cauzate mai multe leziuni corporale, care au prezentat pericol pentru sănătate și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, precum și suferințe morale/psihice, având în vedere faptul că calitatea vieții ei nu va mai fi ca înainte, deoarece a fost supusă unei intervenții chirurgicale, Colegiul penal stabilește fiind suficiente pentru evaluarea prejudiciului biologic în cuantumul de 50 000 lei”.*

Completul de judecată notează că, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

La același segment, completul de judecată amintește că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești.

Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. (*§ 30, 31 cauza Fomin vs R. Moldova, decizia din 11 octombrie 2011*).

La caz, completul de judecată atestă că, instanța de apel nu a supus examinării alegațiile avocatului Coban Igor invocate în cererea de apel, care a invocat că partea vătămată este afectată în permanență de consecințele accidentului rutier și va suferi în continuare pe parcursul întregii sale vieți.

Prin urmare, completul de judecată consideră temeinică critica expusă în recursul avocatului Bria Constantin precum că instanța de apel a motivat insuficient hotărârea emisă în partea admiterii acțiunii civile, or, aceasta nu a acordat suficientă apreciere caracterului continuu al suferințelor părții vătămate Caduc Alexandra, care până în prezent este nevoită să suporte tratament în staționar și ambulatoriu, fiind anexat, în original, trimiterea-extras din 16 februarie 2023 în privința părții vătămate X, pentru tratament staționar și ambulatoriu.

Completul de judecată atestă că, instanța de apel nu a verificat și apreciat circumstanțele concrete de fapt și de drept invocate, neindicând motivele pentru care a respins dovezile și argumentele invocate de părți, reducându-se la fraze de ordin generic precum că: *„,,se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului suferit și nu îmbogățirea fără justă cauză,,”.*

Circumstanțele expuse supra atestă că, instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile prescrise de lege, fapt ce a afectat soluția instanței, prin urmare temeiurile invocate de recurenți, găsindu-și confirmarea în sensul pronunțării soluției de casare parțială a deciziei instanței de apel în latura penală și latura civilă.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de temeiurile care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art.art.417-418 Cod de procedură penală.

Instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art.436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice din nou și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le de-a apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, să dea răspuns la toate cerințele și argumentele apelantului ținând cont de motivele invocate în cererile de apel și dispozițiile expuse în prezenta decizie și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art.art.414, 417 Cod de procedură penală.

8. Conducându-se de prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile declarate de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Săli Radu și de către avocatul Bria Constantin în numele părții vătămate, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Caraman Danila X*, în latura penală – în partea stabilirii măsurii de pedeapsă și în latura civilă – în partea privind încasarea despăgubirilor pentru prejudiciul moral și prejudiciul biologic, cu dispunerea rejudecării cauzei penale în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor